

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 17 juni 2011

Ö 1892-10

KLAGANDE

AL

MOTPART

Allmän åklagare

SAKEN

Tillstånd till prövning i hovrätt av mål om hastighetsöverträdelse

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2010-04-08 i mål B 60-10

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut meddelar Högsta domstolen tillstånd till målets prövning i hovrätten.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

AL har, som han får förstås, yrkat att Högsta domstolen ska meddela prövningstillstånd i hovrätten.

SKÄL

1. AL dömdes vid tingsrätten för hastighetsöverträdelse till penningböter. Tingsrätten avgjorde målet på handlingarna.
2. AL har överklagat till hovrätten och uppgett bl.a. att han inte fått yttra sig i ärendet. Hovrätten har inte meddelat prövningstillstånd.
3. Av handlingarna i målet framgår att tingsrätten inte skickade den av åklagaren åberopade skriftliga bevisningen till AL. Tingsrättens underlåtenhet har inneburit att ett grovt rättegångsfel förekommit.
4. Frågan i Högsta domstolen är om hovrätten borde ha meddelat prövningstillstånd på grund av att det fanns synnerliga skäl att pröva överklagandet (extraordinär dispens) enligt 49 kap. 14 § 4 rättegångsbalken.
5. För att ett rättegångsfel ska medföra att ett avgörande undanröjs enligt 51 kap. 28 § rättegångsbalken krävs att felet kan antas ha inverkat på utgången i målet och att det inte utan väsentlig olägenhet kan avhjälpas i hovrätten. När det, som i förevarande fall, är fråga om ett fel som innebär att en från rätts säkerhetssynpunkt väsentlig regel åsidosatts presumeras att felet inverkat på målets utgång. För att presumptionen ska brytas måste det föreligga positivt stöd för antagandet att utgången skulle ha blivit densamma även om rättegångsfelet inte förekommit (se NJA 2001 s. 731 och NJA 2004 s. 561).

6. En prövning av om det finns skäl för prövningstillstånd på grund av rättegångsfel förutsätter ett preliminärt ställningstagande till den frågan. En första bedömning av om något fel förekommit och om i så fall detta kan antas ha inverkat på målets utgång ska således göras inom ramen för och såsom en del av själva tillståndsprövningen (se NJA 2010 s. 342).

7. Den bedömning som vid tillståndsprövningen ska göras rörande frågan om felet kan antas ha inverkat på utgången vid tingsrätten bör i utredningshänseende vara begränsad till vad som förekommit vid tingsrätten och under den skriftväxling i hovrätten som kan ha förekommit mellan parterna inför prövningen av tillståndsfrågan. Däremot ska hovrätten inte på detta stadium av handläggningen vidta åtgärder för att avhjälpa felet (jfr NJA 2010 s. 342 II).

8. När AL överklagade tingsrättens dom stod det klart att det hade förekommit ett grovt rättegångsfel i tingsrätten av sådant slag att det fanns en presumtion för att felet hade inverkat på utgången. Det förelåg ingen omständighet som kunde bryta den presumtionen. När hovrätten skickade den av åklagaren åberopade skriftliga bevisningen till AL skedde det uppenbarligen för att avhjälpa det fel som hade förevarit i tingsrätten. Som följer av det föregående borde hovrätten inte ha gjort så. I stället borde hovrätten ha meddelat prövningstillstånd enligt 49 kap. 14 § 4 rättegångsbalken.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Severin Blomstrand, Stefan Lindskog, Göran Lambertz (referent), Agneta Bäcklund och Ingemar Persson
Föredragande justitiesekreterare: Susanne Österlund